

G A Z E T T A

DE TRANSILVANIA.

ANUL

(КЪ ПРЕАЛАТА ВОИЕ).

AL VI-LEA

N° 90.

Brashov, 11. Noembrie.

1843.

Трансильванія.

Брашов, 18. Ноемврие. Д. сенатор Фабрицие мѣлуцми дин постѣла де нотар примар ал магистратѣла ші ан локѣтї се денѣми ан ачеш калитате сенаторѣла де Рот.

Діета дин Җнгарія ші чеа дин Трансильванія.

Пентрѣ ачеї дї ношрїї днї четїторї, карїї се кспрїндъ екѣросъ кѣ четїреа дескаторїлор діетале ан Җнгарія, маї вѣртос акѣма кѣнд ачешеш се фѣкѣрѣ атѣт де интересанте. нѣ ва фї де прїсос а ансемна кѣте чеа шї пентрѣ организациа дин лонтрѣ а діетеї. Ної ачешеш о вом фаче антрѣн паралелїсм маї скѣрт дѣнз артіколії д. лѣї професор С. Мехїші дин Клѣж.

Констїтѣціїле ан Җнгарія шї ан Трансильванія сѣнт вѣкї, маї де 900 анї. Одїніорѣ, маї вѣртос ан времї греле се адѣна ла діетѣ тоцї новїлії пропрїетарї де іованї шї армації мерѣеа песте 80 мїї ла бѣда сѣѣ ан кѣмпѣла Ракош. Ананте кѣ 300 де анї кѣнд Трансильванія ера Җнїтѣ кѣ Җнгарія мерѣеа ла діета Җнгарїї шї воїводѣла ачешѣї прїнціпат; ансѣ шї атѣнчї Ардеала шї авѣа шї діетеле салѣ деосѣїте. Дѣла дескїнарѣа Ардеалашї (1542) се цїнеа дїчї діете шї де дѣз орї ан ан, іар ла 1622 сѣѣ хотѣрѣт а се адѣна ан тот анѣла одѣтѣ, ансѣ аша ка тоате трї націїле, адїкѣ новїлії (Җнѣрї шї ромѣнї), сѣкѣїї шї сасїї Җнїцї ла олаатѣ сѣ се сѣѣтѣїаскѣ асѣпра бїнеаїї патрїїї. Дин протївѣ ан Җнгарія сѣѣ фост хотѣрѣт прїнлїѣ а се цїнеа діетѣ одѣтѣ ла трї анї.

Дѣла 1691 Декемв. 4. бїнїнда амѣле цѣрї іарѣш сѣнт о короанѣ сѣнт Леополд I. Амперѣтѣла Романїлор, ачеш домнїторїѣ ан дїпломѣ датѣ декларѣ кѣ пе Трансильванія о ва стѣпѣнї ка царѣ неатѣрнѣтѣоре, дѣнз лїцїле єї пропрїе шї ка мѣдѣларїѣ а ко-

роанї Җнгаре; аша дѣр амперѣцїї Австрїї стѣпѣнїск Трансильванія ка рїцї дї Җнгарїї. Анчѣркѣрї де а Җнї Трансильванія шї маї стрїне кѣ Җнгарія сѣѣ фѣкѣт анкѣ ла діета дѣла 1791, каре сѣѣ ре'ноїт маї кѣ дѣадїнеѣла ан діета де ан.

Дїскертѣтеа шї дрѣнтѣрїле констїтѣціонале пентрѣ ачешѣ дѣз цѣрї сѣнт фѣндѣте ан дрѣнтѣрїле комїтѣтелор. Комїтѣтеле ашї а лїг слобод не а лор дїрегѣторї. кѣм шї не дѣнѣтацї пентрѣ діетѣ, ашї кѣрмѣск трѣїїле дин лонтрѣ полїтїче шї єкономїче, ашї амперѣт повѣрїле шї нѣн лїцїле ан лѣкѣрѣе. Ан Ардеал алѣѣрѣеа дѣрѣгѣторїлор є маї рїстрїнѣз де кѣт ан Җнгарія. Ан Ардеал дѣнз алѣѣрѣе ла дѣрѣгѣторїїле комїтѣтѣла маї марї кандїдѣцїї се трїмїт ла монарѣѣла спрѣ денѣмїре шї антѣрїре шї нѣмаї дѣрїгѣторїї де ал доїлеа рѣнд пот прїмї салѣѣе андѣтѣ дѣнз алѣѣрѣеа фѣкѣтѣ. Антрѣчїеа локѣла Җнде попорѣла (ва сѣ зїкѣ арістократїа) ашї рїалїзѣзѣ шї се фолоѣше де алѣ салѣ дрѣнтѣрї, ан амѣле цѣрї єсте діета сѣѣ адѣнгарїа ѣенѣралѣ а цѣрїї; ачї єсте локѣла Җнде рїпрезѣнтѣнцїї попорѣлашї ашї дескѣпѣре воїнѣца кѣтрѣ монарѣ дѣнз їнстрѣкціїле че аѣ прїмїт дѣла трїмїѣторїї шї алѣгѣторїї лор. Іар кѣнд бїнеа трѣаба ла алкѣтѣрїеа де лїцї, ачї гѣбїрнѣла не тот пашѣла арї їнфлѣнцѣ ка шї націа. Дѣнз кѣм сѣнт діетеле организѣте ан зїоа де асѣтѣзїї, де дрѣнтѣрїле монарѣѣлашї се цїнеа: а дефїѣе локѣла шї а нѣблїка зїоа пентрѣ дескїдѣрѣеа, десфѣчѣрѣеа шї анкїдѣрѣеа діетеї. Пропосїцїї де лїцї фаче рїѣеле, дѣр стѣтѣрїле анкѣ фак проїенте, іар ла єсплїкарѣеа (тѣламѣчїрѣеа) лїцїлор кѣм шї ла алѣѣрїеа мѣдѣларїлор амѣлеа пѣрѣцї аѣ дрѣнтѣла де о потрївѣ, іар дескѣтерїле рѣмѣн не лѣнѣгѣ стѣтѣрї.

Мѣдѣларїї діетеї ан Ардеал ан нѣтерѣеа артіколашї организѣт ал 11-леа дѣла 1791 сѣнт к. гѣберн, кр., таблѣ, окѣрмѣїторїї прїмарї дї комїтѣтелор, дїстрїктелор шї а скаѣнелор, а пої рѣгалїцїї крїѣцїї шї кѣте дої дѣнѣтацїї дин комїтѣте, дїстрїкте, окаѣне сѣѣцїї шї

СТАНТИНОПОЛ. ПОРЪНЧІНДЪСЕ А ЛІ СЕ ФАЧЕ ШІ ГРАТИФІКАЦІИ ДЕ 50,000 ЛЕИ ДІН ВІСТІЕРІА ЦЪРІИ.

Ан 28. а лънеі тр. се сфинци ші се дечіке аичі ноа касъ маѳістратъалъ кѳ дестъалъ соленітате ші тот дѳодатъ се алегсе пресідент ноѳ ші мздаларі аї сфатъалѳі оушънскъ. Прін мѳалціме ансемнзтоаре де галегрї кзъѳ алегереа де пресідент асѳіра марелѳі вїстїер Александръ Гїка, фостъалѳі міністръ де фїнанцъ. Алегереа ачгаста фъкъ о імпресїе вѳнъ ан пѳелїк пентрѳ кз ноѳа пресідент ے кѳноскут ка ѳн вѳрбат іѳвїторїѳ де оменїма нїнтересат ші мѳнчїторїѳ.

Асѳіра аѳдїнцї дїн ѳрмъ пе каре о аѳѳ М. Са прїнцъа ан 3. Окт. ноаптеа (дїн прїчїна ремазанъалѳі) ла А. Са сѳлатанъа, фолїе дїн константїнопол пѳелїкъ нїше ампрїѳїѳрзрї раре ші аратъ, кз прїнцъа де акѳм аа романїї фѳ прїїміт кѳ о дїстїнкціе че нѳ с'аѳ маї антъмплат ла алїї дїн аналїташїї сзї. Рїза-паша маршалъа палатъалѳі шї Рїфаатпаша міністръа требіале дїн афаръ антродѳсеръ пе прїнцъа, їар сѳлатанъа аа прїї мї фоарте прїетїнїше шї аї дъркї о сакїе де онор шї анесшї кѳ мзна са портретъа сзѳ кѳпрїнс ан брїланте фоарте богат, шї а даосе кѳвїнтеле ачестеа: „Поартъ ачест портрет ла зїле марї де соленїтате ка попоръа пе каре'а гѳвернезї сз кѳносекъ кят де мѳлат те прецъеск шї те іѳвекк.“ Ресїнъсѳа М. Сале прїнцъалѳі фѳ, кз портретъа А. Сале а сѳлатанъалѳі аї есте тїпзрїт адънк ан їнїма са, шї кз портретъа кѳ каре фѳ чїнестїт а кѳма, ва фї ѳн талїсман пентрѳ М. Са, ла каре ва алегга ан зїле фоарте греге. Ла ачестеа сѳлатанъа зїге їаршї зїмбїнд: „Аї кѳвзнт а кѳѳета аша; калътз ан тоатъ времеа скзпаре ла мїне шї аѳѳторїѳа мѳѳ нїчї одатъ нѳ'цї ва лїнцї, кзчї шї анесшї ан депзртаре вїї фї кѳ мїне; їар спре а'цї да ےѳ шї маї маре провъ кз те прецъеск, врес а фаче пентрѳ тїне ачѳеа че н'ам фъкъѳт ан кз пентрѳ нїме, дзрѳїндъ'цї о батерїе де тѳнѳрї, каре есте ѳн дар кѳ тоѳа персонал.“ Прїнцъа мѳалцїмї кѳ тоатъ реверїнцъа пентрѳ ачгаста, дѳнз каре фѳ словозїт кѳ чїнесте, — Се спѳнне кз тѳнѳрїле, кз пѳїте кѳ афетеле шї кѳ тоате челе треѳвїнчюасе вор фї ашезате ла Волїнтіна шї нїсте пѳцїн се вор сфинци кѳ тоатъ соленїтатеа.

Вестїтѳа піанїст Леополд Маїер (фрателе докторъалѳі де шаб шї нзекѳт чїтзцеан дїн Вїена) каре ан бара трекътз десфътз атът де мѳлат пе пѳелїкъа де аичї кѳ арта са, де кѳрзнд се антоарсе їаршъ дела константїнопол ан сѳїта М. Сале прїнцъалѳі шї прїн мѳлателе рѳгърї фѳ сілїт а не маї да ѳн концерт мїнѳнат ан театръа де аичї. Ла константїнопол аѳдѳ азѳдатъа артїст ѳн концерт ан Пера, аа кѳрѳї венїт аа кз

антрег пе сїама сзрачїлор де аколо. Д. Маїер порнї асгззї пе ла Іашї шї Лемберг ла Вїена, де ѳнде есте пофїт а мїрѳе ла Італїа пентрѳ сарна ачѳестеа.

Дѳела Олт, 28. Окт. кѳ маре вѳкѳрїе прїїмірѳм антре алтеле шї вестеа, кз М. Са Домнъа кѳ прїлїжъа петречерї сале ла константїнопол тоате требіале че аѳеа сз негочїезе кѳ Поарта спре фологъа преаскѳмпнї сале патрїї, леаѳ скос ла кале кѳ норочїре, антре ачестеа нѳмїм шї прїчїна вѳмїлор. Мзрїреа Са аѳ негочїат дїн тоате пѳтерїле шї ан калъза мзхзетїрїлор аналїтате. Претенсіїле М. Сале фъкъте ан прївїнцъа ачѳестеа сзнт челе маї патрїотїче дїн лѳме. Кз лѳгзрїї анесъ прекът афларъм, врес а словозї ан фологъа цзрїї нѳмаї дѳѳ пѳнъ ан дѳѳ шї жѳмзтате мїліоане леї пе тот анъа, їар адмїнїстрація мошїлор о чѳр пентрѳ сінѳшї. М. Са чѳре адмїнїстрація мзхзетїрїлор пентрѳ Стат шї 3/4 пзрцї дїн венїт пентрѳ патрїе. Аш аѳеа а вѳ маї скрїе мѳлате ан прївїнцъа ачѳестеа, кзчї калъса есте фоарте греа шї аѳ фост карїї цїѳрз а о шї маї анкѳрѳа, кред анесъ кз ле вїцї афла дїн алїї маї де ауроане шї жѳрналеле стрзїне анкз вор сѳна, пентрѳ кз нѳ есте кѳ пѳтїнцъ а нѳ се їнтереса тоатъ вѳропа де лѳкръа, ачѳестеа че нѳ'шї маї аре пзрекїа са де кзт нѳмаї ан Молдавіа*) — Се аѳде, кз М. Са Домнъа ва кзлзторї ан зїлеле ачестеа ла Країова.

Chronică

БРИТАНИА МАРВ. Лондон, 1. Ноемврїе Мареле прїнц аа Рѳсїї, Мїхаїл, ш'аѳ аѳат ремас вѳнѳ дела фамїліа реѳїаскз дїн палатъа Вїндсор. Газета „Сѳн“ адаогъ рефлѳекїа, кѳмкз ел негрешїт се антоарче кѳ імпресїї маї вѳне деспре вїїаца енглѳезекъ, де кзт кѳм венїсе дїн Рѳсїа. — Репеалъа ашї мзхз требіале сале ан лїнїше, кѳ тоате кз ан салонъа чѳл ноѳ зїдїт де кѳрзнд пентрѳ ноѳа парламїнт, нѳ се аѳнъз атъца їншї ка маї нанїте. ѳн коресподент, врес сз не асїгзрїзе, кѳмкз гѳвернъа енглѳезек ар фї чїркат сз анадѳлече пе аѳстріа ка сз антревїе ла патрїархъа Ромїе, рѳгъндъ'а ка ачѳела прїн мареа са їнфлѳїнцъа че аре асѳіра католичїлор сз потолѳекъа пе анвершѳнацїї їрланзї, каре чѳрерї се зїче, кз аѳстріа ар фї рефѳзат'о, шї акѳм нїмїк маї ремзне, де кзт ка Брїтанїа сз се антоаркз кѳ ачѳешї рѳгаре

*) Ан аѳвѳр Газета ѳнїв. кѳ Нр. 310 дїн 6. Окт. а. к. ан адаос аре шї пѳнъ акѳм дѳѳ кореспондїнцѳе каре атїнг шї прїчїна ачѳестеа. (Рѳд.)

кэтрэ Дзіс Філіп, рэцэле Франціі, карэ іарэш
отэ сіне кэ патрыарха РOMEI. Кэ тоате а-
честе шім дін о кореспондінцэ венітэ де а
арепта дін Рома, кэмкэ лэдатэ патрыарх
нэ нэмаі кэ нэ ё апікат а се кемзна ла
о антрэвеніре ка ачеса, чі дін контрэ ел аэ
порэччїт, ка ан батікан се се факэ ан
тоате зїоа рэгчїхнї, ка бннла дэмнїзїс се
се андэре а сінеквэнта кэ дарла сеэ чєа
сфэнт тоате сіліцїеле млат остенїторїсакї
О'ВОННЕА. — Жнла дін чєле маї де фрэнте
журнале енглїзїшї се сіліцїе а доведї, кэ
каса Гречїї нэ маї ё казєз партїкларэ, чї
жнла ка ачеса, карэ антереказэ де обше пе
тоці монархїї чєї маї алешї дін Вэрона, прїн
эрмаре кэ, пэтереа ачєа маре, карэ ш'аэ
чїшт антємїа інфлїнца са аснра провинції-
лор дела дннэре шї карєа дннэ кэм се веде
черкасе а фаче чєба асеменеа шї ан Гречїа,
ва трєвї се фїе контролатэ де тоате пэр-
ціале, ка се нэ факэ шї дін Гречїа жн мвр
ал бражбї.

ФРАНЦІА. Парїс, 2. Ноембрїе. Рєцэле
шї рєцїна Беаїїсакї, карє пннэ акэм петре-
кєсерэ тот ан ст. Клад, кэцєтэ а се режн-
тоарче мзнє ла рєсїдїнца лор, прїн эрмаре
фамїліа рєцєаскэ а Францїї анкэ ва пэрзєї
вастєала ачєст де петреканїе, анторкєндэсе
ан палатэа Тївларїлор.

ІТАЛІА. Рома, 27. Окт. Ан эрма жнї
кореспондїнцї шїм, кэ рєлэцїїле сієрїїшї алє
католічїлор дін Рєсїа дннэ жнєлє нєгоціацїї
фкэжтє антрадїнє ан прїчїна ачєстєа, ан-
чєп а се пннє нє пічїор маї бнн. — Ан 30
Окт. осї ачї кэ о сєїтє нэмэроасє прїн-
цєла де Омаа. Ан зїоа эрмєтоаре аэ шї
мерє кэ чєї маї алешї аї сєї єзрєацїї петре-
кєжт шї де оолэа францозєск ла патріархєа
РOMEI, жндє ашї петрєкє маї млатэ време.

БІВАРІА. Мітнхєн, 6. Ноембрїе. Коле-
кїїїле чє се фак пе сіама нєнорочїїлор нємцї,
карїї аэ фост скошї дін Гречїа, дннэ кэм
шїм, кэрг дін тоате пэрціале нэ нэмаї дін
капіталэ, шї ё нэждєдє, кэ пе зї чє мерє
тот маї млат се вор амблїцї, дін прїчїнэ
кэ скопєла спрє карє се фак ё сфэнт шї
паккєт лэї дэмнїзїс, фїнд антємїат пе ї-
єїрєа деапропєлэї; карє ё а дєа порэчкэ ан
лїцєа лэї ХС.

ПРЄСІА. Берлін, 2. Ноембрїе. Амюз-
ратэла Рєсїїї анкэ н'аэ хотэрат пннэ акэм
алт соа пїнтрэ Гречїа ан локєла чєлэї ре-
кїємат, карє се афлэ грєж компромїтат, чї
дннэ кэм се аде ан тоате пэрціале, арє де
гєнд а трїмітє жн комїсар єстраордїнар кэ
протєстэрі катєгорїчє аснра тэтулор чєлор
эрматє дела револуцїє анкоачє. Ачї сє лэ-
цєцє вїстєа, кэ шї рєцєлє Прєсїїї ар фї дат
порэчкэ солакї сєж чє се афлэ ан Аїтєна
А. де Сїмон а пэрзєї андатэ ла прїїмірєа
ачєлєїа кэпітала Гречїї. (Дннэ фїїєа Норд.)

ГРЄЧІА. Фїїлє грєчєшї дін Аїтєна ан-

пєртэшєск жн чїрєкларїс ал міністрєакї єїє-
рїчєск шї а їнстїтэцїї пєблїчє андрєнтат
кэтрє рєкторєа шї профєсорїї жнївєрїтєцїї,
дін карє фїїнє їєртат шї нєз а трає кэтє-
ва сїнтіцє. „Ієарна трєкє, плєаїєа анчєтэ.“
Кэ глєс марє вэ рєспїкєм нєї ачєстє кэвїнтє
алє кэнтэрії кэнтэрілор, кєнд нє антоарчєм
кэтрє вєї прєамїнстїцілор єзрєацїї, карїї ацї
фост антєкма ка шї нєї мєртэрії ла ма-
рєлє акт ал рєнашєрєї Грєчїї. Пннтєла нєо-
рєндэїтєлєлор шї ал нєанкрєдєрєї аэ трєкєжт
шї ан локєїї аэ пэшїт анкрєдєрєа чє се рє-
варєз дін армонїа окєрєдєрєї кэ окєрєдєцїї.
Жн вєнт фкєкторїс де єїнє шї дін сєфлэ
де кєнд пополєла грєчєск аэ анкїєат лєг-
тєра кэ монархєа сєж. Антэмпларєа ачє-
стєа н'аэ фост фаптэ де мзнэ оменєаскэ,
чї де пэтернїкєла брац ал черєскєлэї Пэрїнтє.
„Аэ жє сє се факэ лэмінэ, шї с'аэ фкєжт
лэмінэ.“ Чїнє ар шї дєр маї єїнє мєлэцємі
лэї дэмнїзїс де кэт вєї єзрєацїї шїїнцєлор.
Адэчєцївэ амінтє чє ам фост маї нєїнтє, чє
ажнєсєєєрєжм шї кэм нєаэ скєпєт мзнє лэї
дэмнїзїс. Грєчїа с'аэ фкєжт нємєрїтоарє
прїн лїмєз, прїн шїїнцєлє карє с'аэ прєдат
ан ачєстэ лїмєз, дєчї сіліцївэ а пєзї ан-
флєарє лїмєа ачєстєа. Пє де алтэ партє,
шїїнд кэ сєсїїнєрєа нациєналїтэцїї аєїм де
а о мєлэцємі сїнтєр рєлєцїї нєастрє чєлєї
стрєжнє, ашє дєр рєлєцїє сє нэ нїо пэрз-
тїм нїчї одатэ. Факєлататєа тєологїкє ашї
ва адэчє амінтє, кэ єа єстє пэртэтоарєа
арєнт крїдїнчїоасєї анєжцєтэрії, карєа аэ а-
жєнє да нєї прїн сфїнтєлє скрїптэрії, прїн
хотэрєрїлє чєлор шєптє совоарэ єкємєнїчє
шї прїн сф. пэрїнцїї. Факєлататєа фїлєсофї-
кэ ашї ва адэчє амінтє, кэ єа єстє эрмашє
єзрєацїлор ачєлор вєстїцїї, карїї аэ прїдат
ачї кэ атэга фолєс фїлєсофїа вїцїї, антєм їє-
тоарєа моралєлэї. Факєлататєа їєрїдїкэ ва
аєєа а пэшї пє эрмєлє ачєлор лєїїтєторї вє-
стїцїї, а кэрєр аналтэ анцєлєпчїжнє ант рє
жэдєкарє єстє пннэ акєма анкэ нєажэжєз де
алцїї. Ан сфэршїт факєлататєа мєдїкэ ашї
ва адэчє амінтє де анєжцєтэрїлє жнїї і по-
крат. Дє обше ан тоате факєлатэцїїлє ачє-
стєа сє ва пэрта грїжэ, ка тїнєрїмєа анєж-
цєтоарє сє се паскэ кэ шїїнцє сєнэтоарє,
рємєїнд тотдєодатэ кэчєрнїкэ шї слєбєд кэ-
чєтэтоарє: кэчї орї чє вїртэтє, кэраїїєла, арє-
птатєа, кэмпєтєла шї анцєлєпчїжнє сєнэнт
тоате провєнїтоарє дін рєлєцїє. Нєрєлєцїєсєла
нэ поатє фї нїчї одатэ прїїнєла лїбєртэцїї
шї їнїмїкєла рєжлэї ш. а. ш. а. Дннэ анал-
тєла пост ла карє сєнэнт кїємат, ам афлат кэ
калє а вэ пннє анантє ачєстє рїфлєкїї, шїїнд,
кэ аєтэзї нїчї о арєгэторїє нэ нє поатє фї
пєнтрэ патрїа нєастрє маї дє марє прєц. дє
кэт чєєа а анєжцєтєорїлор пєблїчї. „Сєннє
анцєлєптєлэї шї маї анцєлєпт ва фї.“

Аїтєна ан лэна л. Окт. 1843. (їскэлїт мїні-
стрєла трєкїлор єїєрїчєшї шчє. Міхєїл Г. Схїнас.